

Şa'bân(Şaban) Ayı

Ömer Faruk

20 Nis, 2018

<https://ilimvecihat.com>

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in Şa'bân ayına özel olarak oruç tuttuğu sabit olmuştur. Bu hususta gelen rivayetlerin çelişkili gözükmesi nedeniyle Abdullah İbnu'l-Mubarek, İbn Battâl, Kâdı İyâd, Nevevî, İbnu'l-Kayyim, İbn Hacer, Suyûtî gibi kimi ulemaya göre “Şa'bân'ın tamamı olmayıp azı hariç çoğunu”, et-Tîbî, Bedruddîn el-Aynî, Molla Ali el-Kârî gibi kimi alimlere göre ise (rahimehumullah) “kimi sene Şa'bân'ın hepsini, başka bir senede ise çoğunu” oruçlu geçirmek sünnettir. Bunlardan başka görüşler de ileri sürülmüştür.

Âişe (radiyallahu anha) şöyle demiştir:

وما رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم استكمل صيام شهر قط إلا رمضان، وما رأيته في شهر أكثر منه صياماً في شعبان

“Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'i Ramazân hariç herhangi bir ayın orucunu tamamladığını hiç görmedim. O'nun hiçbir ayda Şa'bân'daki orucundan daha çok oruç tuttuğunu görmedim (yani Şa'bân'da tuttuğu oruç diğer aylarda tuttuğu oruçtan daha çoktu.)” (Buhârî, Muslim)

İbn Hibbân'ın isnadı sahih olan bir rivayetinde ise bundan sonra şunu da söylediği geçmektedir:

كان يصومه كله إلا قليلا

“Azı hariç Şa'bân'ın tamamında oruç tutardı.”

Nevevî (rahimehullah) şunu kaydetmiştir: “Alimler şöyle demiştir: “Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) vacib/farz olduğu zannedilmemesi için Ramazân'ın dışında hiçbir ayı tam olarak oruçlu geçirmemiştir.” (Şerhu Sahîhi Muslim)

Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'in bu ayda çokça oruç tutmasının sebebi, İbn Huzeyme'nin sahih, el-Elbânî'nin hasen olduğuna hükmettiği Nesâî'nin şu rivayetinde belirtilmiştir: Usâme b. Zeyd (radiyallahu anh) şöyle anlatmıştır: “Dedim ki: “Ey Allah'ın Rasûlü! Seni Şa'bân'dan tuttuğun kadar herhangi bir ayda oruç tuttuğunu görmedim.” Şöyle dedi:

ذلك شهر يغفل الناس عنه بين رجب ورمضان وهو شهر ترفع فيه الأعمال إلى رب العالمين

فأحب أن يرفع عملي وأنا صائم

“Çünkü bu ay, (haram aylardan olan) Receb ve Ramazân (bu iki büyük tazim edilen ay) arasında insanların kendisinden gafil olduğu bir aydır. Bu ay, içerisinde amellerin alemlerin Rabbine yükseltildiği (arzedildiği) bir aydır. Bu sebeple ben oruçlu olduğum bir halde amelimin yükseltilmesini istiyorum (ta ki bu oruç amellerimin kabul edilmesine daha fazla yardımcı bir etken olsun.)”

İbnu'l-Kayyim (rahimehullah) şöyle demiştir: *“Sene içinde yapılan ameller Şa'bân'da yükseltilir.” (Tarîku'l-Hicrateyn, sy:133)*

Bundan başka hikmetler de zikredilmiştir. Bu hikmetlerden birisi de, Ramazân'ı tazim etmek için oruç tutulmasıdır. Bir başka hikmet ise, nefsi Ramazân orucuna alıştırmak, bu aya kuvvetli ve dinç olarak girmektir. Böylelikle kişi kolay bir şekilde ve lezzet alarak Ramazân orucunu tutar ve başka salih amelleri yapmaya da gücü olur. Bu ay tıpkı farz namazlardan önceki sünnet namazlar gibidir. Nasıl ki bu namazlar farz namazlara güzel bir hal üzere girmeyi sağlıyorsa aynı şekilde Şa'bân orucu da böyledir, Ramazân'a hazırlık ayıdır.

İbn Receb el-Hanbelî (rahimehullah) şöyle söylemiştir: *“Şa'bân orucu haram aylar (Muharrem, Receb, Zü'l-ka'de ve Zü'l-hicce) orucundan daha faziletlidir... Nasıl ki farza bağlı müekked sünnet namazlar mutlak nafile namazlardan daha faziletli ise aynı şekilde Ramazân'ın öncesi ve sonrası (Ramazân'a yakın olan Şa'bân ve Şevvâl) orucu Ramazan'dan uzak olan oruçtan daha faziletlidir.” (Letâifu'l-Meârif, sy:138)*

Salih selefimiz Kur'ân ayı olan Ramazân ayına hazırlıklı girmek için bu ayda çokça Kur'ân okurlardı. Tabîinden Seleme b. Kuheyl (rahimehullah): *“Şa'bân ayı kâriyer ayıdır” demiştir.*

Şa'bân ayı, insanların faziletinden gafil olduğu ve amellerin Allah Teâlâ'ya arz edildiği bir ay olduğu için oruç, Kur'ân tilâveti, zikir, nafile namaz v.s. salih amellerle özen gösterilip gafil olunmaması gereken bir aydır. Nitekim seleften bazıları insanların Allah'a taatten gafil olduğu bir vakit olduğu için akşam ve yatsı arasını namazla geçirirlerdi.

Ramazân'ı iyi bir şekilde karşılayıp salih amellerle ihya ederek büyük bir ecir elde etmek isteyenler, bu ayda güçleri nisbetince amellerini çoğaltarak nefislerini hazırlamalıdır. Rabbimizden bizi sevip razı olduğu amellere muvaffak kılmasını, kendisine taati kolaylaştırmasını isteriz.

Bir Uyarı: Geçmiş Ramazân'dan kazası olan bir kimse Ramazân girmeden

evvel Şa'bân'da bunları kaza etmesi gerekir. Bir özü olmaksızın ikinci Ramazân'dan sonraya ertelemesi caiz değildir.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.